

עוד על דעת הגרמ"פ בסוגיית המוות המוחי*

לכבוד העורך,

Journal of Halacha and Contemporary Society, No. XVII, בחוברת Pesach 5749 היוצאת לאור בניו יורק ע"י ביהמ"ד רבי יעקב יוסף ז"ל כבטאון לענייני הלכה בחיי הזמן דנן הופיע מאמר מיד הרופאים דר' פ' רוזנר ורבי משה דוד טנדלר על שאלת קביעת המוות לפי ההלכה.

ברצוני להוכיח בזה שדעתם שהביעו במאמר ההוא אינה תואמת לשיטת הפוסקים בנידון שאלה זו ולא זו דעת רבי משה זצ"ל פיינשטיין, ומה שהם מביאים שם בשמו הוא גילוי פנים שלא כפשוטם בדבריו.

א. לפי דבריהם פוסק רבי משה בתשובתו בחלק ב, יו"ד סי' קמו, שלפי הדין אפשר לקבוע את המוות עוד לפני שכל האיברים הפסיקו לפעול. המעיין בדבריו שם רואה שלא זו דעתו הוא, ואין להעמיס עליו מה שהרב טנדלר כותב בשמו שאפילו שברגעים שהלב עודנו דופק, אם יש סימנים שמראים על הפסקת החיים הרי הם כנפסקים לפי ההלכה. הלא הוא כותב שם על העלעקטריקארדיאגראם שאם הראדיאגראם מראה שאיכא עוד תגובות לבן האדם אינו נחשב כמת אפילו כשנשימתו כבר הפסיקה.

ב. הם כותבים שאם אפשר לקבוע שפעילות המוח הופסקה הרי האדם נחשב כמת. אולם בתשובה שם כתוב "דהא לא הוזכר בגמרא ופוסקים שיהא סימן חיות במוח. ולא שייך לומר נשתנו הטבעים בזה... ומ"מ לא היה נחשב מת בפסיקת פעולת המוח, וכמו כן הוא ברור שגם בזמננו הוא כן".

ג. הם כותבים שבתשובה יותר מאוחרת, משנת 1976 לתאריך הכללי, רבי משה הכריע שאם ע"י דקירת מחט רואים הרופאים שאין הנוזל מהמחט עובר למוח זו היא הוכחה שהחולה מת ודינו כפסיק רישיה. על דבריהם אלה יש לערער ולחלק כדלהלן. רבי משה דן שם על מקרה של תאונת דרכים וכדומה שהם מקרי חולי יוצא מן הכלל וכשהרופאים רואים שאין שום סימן של נשימה ואין שום היכר של חיות אינם מצריכים לנסות עוד ע"י איזו בדיקה האם בכל זאת האדם עודנו אולי חי. במקרים כאלה דעת רבי משה שיש להחמיר ועדיין לא להחשיבה כמת אלא עד אחר נסיון של בדיקת המחט והנוזל בו ורק כשרואים שהנוזל לא עבר למוח יש לדונו

* ראה מש"כ הרב פרופ' א. ס. אברהם בספר אסיא ו', עמ' 39-40, ומה שכתבתי בנדון, ספר אסיא ז, עמ' 137-145. על דעתו של הגרמ"פ פיינשטיין זצ"ל בסוגיית המוות המוחי. - העורך.

כמת. וכה הם דבריו שם: "שאף שאינו מרגיש כבר בכלום אף לא ע"י דקירת מחט ואף שאינו נושם כלל בלא המכונה, שלא יחליטו שהוא מת עד שיעשו בדיקה זו" (י"ד חלק ג, סי' קלב). וברור בדבריו שם שאם רואים איזה סימן חיות כל שהוא אז מיותר לעשות את בדיקת המחט כי עדיין כחי הוא לכל דבריו.

עלי להזכיר עוד כי רבי אהרן סולובייצ'יק שליט"א כבר יצא נגדם וכתב שדעתם אינה דעת הפוסקים בשאלות אלו.

דר' ישראל לוונשטיין, רופא

אמסטרדם, הולנד

מקור: ספר אסיא ז', עמ' 145-146, 1993